

2. На відновлення України за новим звітом Світового банку потрібно \$524 мільярди – Шмигаль. URL: (<https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3964208-na-vidnovlennia-ukraini-za-novim-zvitom-svitovogo-banku-potribno-524-milardi-smigal.html>) (дата звернення: 10.03.2025).

3. Про важливість інновацій для Південної Кореї. URL: (<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2184059-sekret-innovacijnogo-prorivu-pivdennoi-korei-dosvid-dla-ukraini.html>) (дата звернення: 10.03.2025).

4. Німеччина 30 років разом. URL: (<https://www.radiosvoboda.org/a/trydtsyat%CA%B9-rokiv-vozz-yednannya-nimechchyny/30864996.html>) (дата звернення: 10.03.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-96>

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Лебедєва Н. А.

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Кризовий менеджмент – це комплексна система управління бізнесом, спрямована на розв’язання потенційних та існуючих проблем у діяльності, шляхом розроблення та впровадження спеціальної програми, стратегічного бізнес-плану з використанням інноваційних методів управління. Основні принципи цієї системи включають: ранню діагностику кризових ситуацій на підприємстві; термінове реагування на різноманітні кризові явища; адекватне реагування на ступінь реальної загрози для підприємства; максимальне використання внутрішнього потенціалу для подолання кризових ситуацій [1].

Управління бізнесом – це сукупність напрямків, заходів, які розроблені і знайшли відображення в стратегічному бізнес-плані та додають вартість для зростання компанії. Управління бізнесом – це також і навичка управління кризою, яка набувається з часом завдяки досвіду. Хороший менеджмент бізнесу базується на проведенні систематичного маркетингового контролю обсягу попиту, з метою того, щоб компанії змогли досягти своїх стратегічних цілей. Систематичному контролю мають підлягати основні маркетингові показники, які в свою чергу можуть варіюватися в залежності від поставлених конкретних цілей

та формування розвитку стратегій бізнесу. Серед основних маркетингових показників, які часто використовуються можна виділити: зростання продажів; кількість нових споживачів; долю ринку; затрати на залучення клієнтів; середній чек; конверсію та деякі інші. Насамперед, необхідно визначити найбільш значимі показники, які будуть важливими саме для конкретного бізнесу. Необхідно переконатися, що саме ці показники виражені в вимірювальних і кількісних значеннях. Оптимальним в цьому випадку є використання аналітичних інструментів, таких як дані Google Analytics або інші CRM-системи, з метою отримати доступ до маркетингової інформації та показників. Застосування таких та інших інструментів надає змогу контролювати трафік на веб-сайті, конверсії та інші показники, що пов'язані з маркетинговими дослідженнями. Ефективний менеджмент полягає також в створенні плану та проведенні моніторингу в режимі реального часу маркетингових показників, саме розробка такого плану надає змогу визначити, які показники і як часто необхідно будете відслідковувати. Це також допоможе організувати процес перевірки і отримання своєчасної інформації. Ефективність інструментів кризового менеджменту полягає в розробленні плану мотивації, який може включати різні фактори. Необхідною умовою успішного функціонування бізнесу в сучасних умовах сьогодення є професійний розвиток та інновації. Таким чином, інструменти кризового менеджменту відіграють важливу роль у формуванні бізнесу та допомагають встановити унікальний ідентифікаційний бренд і підкреслити його особливості. В свою чергу, бренд дозволяє компаніям виділитися на фоні конкурентів, створювати відомість і викликати позитивні асоціації у споживачів. Крім того, запровадження інструментарію кризового менеджменту на підприємствах дозволяє ефективно аналізувати ринок, вивчати потреби споживачів та здійснювати моніторинг конкурентів в режимі реального часу. Кризовий менеджмент, а також організація та проведення маркетингових досліджень в бізнесі поєднують в собі практику використання всіх наявних ресурсів для досягнення поставлених цілей і завдань. Головним завданням ефективного функціонування різних форм бізнесу є визначення головних цілей, створення стратегій і розподіл ресурсів [2]. Менеджмент та маркетинг є важливими у сучасному бізнесі, оскільки саме ефективне ринкове управління допомагає досягати своїх цілей і завдань, а також максимально ефективно використовувати всі свої ресурси: виробничі, фінансові, людські, технологічні та інші для отримання максимального прибутку. Крім того, це допомагає компаніям розвивати відносини зі споживачами товарів та послуг, постачальниками та іншими зацікавленими сторонами. Напрямок кризового менеджменту в бізнесі включають стратегічне управління, операційне, фінансове, управління людськими ресурсами. Управління ризиками також важливе, саме воно направлене на мінімізацію ризиків,

витрат і оптимізацію всього потенціалу для отримання прибутку та успіху. Управління в умовах кризової ситуації може бути визначене як процес здійснення діяльності під тиском обставин, за яких керівництво здатне аналізувати, планувати, організовувати, керувати та контролювати послідовні операції з метою прийняття швидких та обґрунтованих рішень у відповідь на невідкладні проблеми, що виникають перед підприємством. Кризовий менеджмент – це управління, в якому поставлено певним чином передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів, заходів для зниження негативних наслідків кризи і використання факторів для наступного розвитку. Основні характеристики такого менеджменту включають наступне: фокус на виведенні підприємства з кризового стану, заздалегідь прогнозуючи та запобігаючи неплатоспроможності, базуючись на реалізації програми для підвищення конкурентоспроможності та фінансового оздоровлення; здатність ефективно та оперативно реагувати на зміни, що загрожують нормальному функціонуванню підприємства; розробка оптимальних стратегій виходу з кризової ситуації, визначення пріоритетних цінностей, координація дій персоналу та досягнення ефективності в умовах кризи; передбачення можливих кризових ситуацій, розробка протидійних заходів та швидке реагування на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Ключовим фактором в успішному кризовому менеджменті є людський фактор. Усвідомлені дії працівників дозволяють виявляти шляхи виходу з кризових ситуацій, концентрувати зусилля на вирішенні найбільш складних проблем та використовувати накопичений досвід.

Кризове управління починається з комплексної оцінки збитків, завданих війною, включаючи руйнування інфраструктури, економічні втрати та соціальне переміщення. Необхідно розробити стратегічний план реконструкції, який би визначив першочергові нагальні потреби та заклав основу для довгострокового відновлення та розвитку. Взаємодія з міжнародними партнерами, неурядовими організаціями та місцевими громадами має важливе значення для формування інклюзивних та стійких стратегій реконструкції. Відбудова основної інфраструктури, зокрема доріг, мостів, комунікацій та закладів охорони здоров'я, є наріжним каменем післявоєнної реконструкції. Інноваційні підходи, такі як державно-приватне партнерство і використання технологій, можуть підвищити ефективність і результативність реконструкції інфраструктури. Подолання соціально-економічних наслідків кризи вимагає цілеспрямованих втручань для підтримки засобів до існування, сприяння можливостям працевлаштування та сприяння економічному відродженню. Стратегії управління кризою мають включати ініціативи щодо стимулювання розвитку малого бізнесу, залучення інвестицій та сприяння підприємництву [3]. Мережі соціального захисту, програми професійної підготовки та схеми

мікрофінансування, а також гранти можуть надати людям і громадам можливість перебудувати своє життя та зробити внесок у загальні зусилля з відновлення. Зміцнення структур управління та інституцій є життєво важливим для забезпечення прозорих, підзвітних та інклюзивних процесів реконструкції.

Таким чином, ефективне застосування інструментарію кризового менеджменту, розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, сприятимуть формуванню та залученню іноземних інвестицій для ефективного функціонування бізнесу. Одним із основних важелів відновлення бізнесу є також міжнародна підтримка. Визначено, що більшість країн надають фінансову допомогу, технічну експертизу, гуманітарну допомогу, зусилля з розбудови та політичну підтримку, щоб допомогти бізнесу в нашій країні відновитися. Це є складною справою, яка вимагає скоординованих зусиль на національному, регіональному та міжнародному рівнях. Дотримуючись принципів ефективного врегулювання кризових ситуацій і впроваджуючи комплексну стратегію відновлення, яка включає такі заходи, як розвиток інфраструктури, економічні реформи та соціальні програми, спрямовані на відбудову громад і відновлення засобів до існування, можна подолати кризу.

Література:

1. Проект Плану відновлення України / Національна рада з відновлення України від наслідків війни, Київ. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/economic-recovery-and-development.pdf> (дата звернення: 15.09.2022)
2. Хмарська, І., Кучерява, К., Клімова, І. Особливості післявоєнного відновлення економіки України. *Економіка та суспільство*, 2022. С. 42. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-31>
3. Дука, А. П., Старченко Г. В. «Світовий досвід повоєнного відновлення економіки: уроки для України». *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. № 6. 2022. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-06/2022-6-03-06>